

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11617/2024
06.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Милена Дедовић Марјановић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа Драгана Срећковић адвокат из ..., ради измене одлуке о одржавању личних односа детета и родитеља с којим не живи, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 21/24 од 16.01.2024. године, на седници одржаној 06.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог и **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 21/24 од 16.01.2024. године и пресуда Основног суда у Лесковцу П2 688/22 од 22.09.2023. године у делу првог става изреке – погледу одржавања личних односа детета са туженим за време летњег распуста и крсне славе туженог и одлука о трошковима поступка из става трећег изреке првостепене пресуде и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

У преосталом делу ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 21/24 од 16.01.2024. године, се **ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 21/24 од 16.01.2024. године одбијене су жалбе парничних странака и потврђена пресуда Основног суда у Лесковцу П2 688/22 од 22.09.2023. године, којом су уређени лични односи туженог са малолетном ћерком (став први изреке) и констатовано да се њоме мења правноснажна пресуда Основног суда у Младеновцу П2 442/19 од 13.10.2020. године у ставу четвртм изреке у односу на начин уређења личних односа туженог са дететом (став други изреке), а тужени је обавезан да накнади тужиљи трошкове поступка од 26.650,00 динара (став трећи изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку у смислу одредаба члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23; у даљем тексту: ЗПП), чије се одредбе примењују у конкретном случају на основу члана 202. Породичног закона, Врховни суд је нашао да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити ревизија указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка из става другог наведеног члана због којих би се овај ванредни правни лек могао изјавити у смислу члана 407. став 1. тачка 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, брак тужиље (рођене ..., ... на специјализацији на ... у ...) и туженог (рођеног ..., ...) разведен је пресудом Основног суда у Младеновцу П2 442/19 од 13.10.2020. године којом је њихова малолетна ћерка ВВ (рођена ...) поверена мајци на самостално вршење родитељског права, а њени лични односи са туженим уређени тако што ће тужилац одлазити по дете и враћати га у ... на адресу мајке сваког другог и четвртог викенда у месецу, почев од четвртка од 18,15 до недеље до 20,00 часова, сваки други државни и верски празник, сваки други рођендан детета, три дана за крсну славу Светог Стефана и током зимског распуста, тако што дете бити с њим у континуитету од 08. јануара у 18,00 часова до 18. јануара до 21,00 час и за време летњег распуста 15 дана у континуитету од 01. до 15. августа.

Тужбом поднетом у овом предмету 14.12.2020. године тужиља је захтевала да се промени начин виђања одређен наведеном пресудом у делу који се односи на начин одржавања личних односа малолетне ћерке парничних странака са туженим, тако што би се виђање одвијало у просторијама центра за социјални рад у контролисаним условима, уз присуство тужиље, сваког другог понедељка у месецу од 13,00 до 14,00 часова прва три месеца, а затим тако што би тужени долазио у ... по дете и враћао га кући сваког другог и четвртог викенда у месецу почев од четвртка од 18,15 часова до недеље до 20,00 часова, сваки други државни и верски празник, сваки други рођендан детета, три дана за крсну славу Светог Стефана, тако што би дете узимао 08. јануара у 18,00 часова и у континуитету проводио са дететом зимски распуст и после крсне славе све до 18. јануара до 21,00 час, као и 15 дана летњег распуста у континуитету од 01. до 15. августа. Привременом мером од 05.03.2021. године уређено је да ће тужени, до правноснажног окончања овог спора, виђати малолетну кћерку сваког другог и четвртог викенда у месецу од петка у 18,00 часова до недеље у 19,00 часова, сваког другог верског и државног празника, два дана за време његове крсне славе, 7 дана у зимском периоду и 15 дана за време лета.

Имајући наведено у виду, првостепени суд је прихватио синтетизовани извештај органа старатељства и одлучио да ће се тужени виђати са ћерком сваког другог и четвртог викенда у месецу почев од петка у 19,00 часова до недеље у 20,00 часова, сваког другог верског и државног празника (Нова Година, Божић, Васкрс, Први мај) наизменично један празник код оца, други код мајке, на дан крсне славе оца, у другом делу зимског распуста у трајању од седам дана и 15 дана летњег распуста од 15. до 30. јула, тако што ће отац преузимати дете и враћати га испред куће у којој дете живи са мајком у ... и што ће се чути са дететом преко вибера сваког уторка, четвртка и суботе од 19,00 до 20,00 часова. Пресуду је образложио тиме да ће на тај начин малолетном детету, у складу са њеним узрастом, бити омогућено остваривање квалитетног односа са оцем, коме ће пак бити омогућено адекватно учешће у расту и развоју детета и у учвршћивању међусобног емотивног односа. При том тај суд није прихватио предлог туженог да дете за време летњег распуста борави код њега 30 дана, уз образложење да је прихватио у целости извештај центра за социјални рад.

Другостепени суд је закључио да је првостепена одлука донета правилном применом материјалног права, у складу са најбољим интересом малолетног детета и са

синтетизованим мишљењем Центра за социјални рад Лесковац са којим су се сагласиле обе странке.

По оцени Врховног суда, супротно наводима ревизије, нижестепени судови су правилно применили материјално право из члана 61. став 1. Породичног закона у погледу начина одржавања личних односа малолетне кћерке парничних странака са туженим на начин како је то одређено празницима и током зимског распуста, као и путем телефона.

Међутим, по оцени Врховног суда, основано се ревизијом туженог указује да је нижестепеним пресудама, због погрешне примене материјалног права, чињенично стање остало непотпуно утврђено у погледу виђања туженог са ћерком за његову крсну славу Светог Стефана (9. јануар) и током летњег распуста, па се за сада не може прихватити становиште изнето у тим пресудама да је у најбољем интересу малолетне ћерке парничних странака да са оцем проводи само један дан током његове крсне славе и само 15 дана током летњег распуста.

Породичним законом је прописана обавеза свих, па и суда (чл. 6. и 266. став 1), да се у спору за заштиту права детета и за вршење односно лишење родитељског права руководи најбољим интересом детета и да, пре него што донесе одлуку, затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима (члан 270), који доказ затим цени у складу са одредбама чл. 7. и 8. ЗПП.

У конкретном случају, имајући у виду да су парничне странке живеле у селу ... код ... до развода (13.10.2020. године), а да се након тога тужиља са ћерком вратила својим родитељима у ..., првостепени суд је прибављао налаз и стручно мишљење како од органа старатељства у ..., тако и од органа старатељства у ..., код кога се породица налазила на евиденцији од 2018. године због поремећених породичних односа, а затим и по поднетом захтеву за развод брака од којег су најпре одустали, а затим поново у раду на санирању поремећених партнерских и родитељских односа, те по поново поднетом захтеву за развод брака када је и донета привремена мера о начину контакта оца са дететом, а затим и пресуда од 23.10.2020. године. Ти органи старатељства су у више наврата дали своје налазе и стручна мишљења, с тим што они нису били у потпуности усаглашени.

Орган старатељства у ... је у свом мишљењу од 22.01.2021. године констатовао да тужиља има изразито негативан став према одржавању контаката кћерке са туженим, да је дошло до нарушавања односа између детета и оца, да тужиља компромис схвата као искључиво прихватање њених ставова и идеја, да негира и минимизира улогу оца у неговању и чувању, да жели да га искључи из живота детета, због чега је констатовао да не само да се нису стекли услови за измену модела виђања, већ да је неопходно исти проширити у делу летњег и зимског распуста тако да дете проводи са оцем два пута по 15 дана у летњем периоду и 10 дана у зимском, а остало као што је то одређено бракоразводном пресудом. Тај орган старатељства поновио је ове констатације и у свом налазу и стручном мишљењу од 03.09.2021. године којим је предложио да се прошири модел виђања туженог са кћерком на три дана у време очеве крсне славе, 10 дана у зимском и два пута по 15 дана у летњем периоду. Исти орган у налазу и стручном мишљењу од 23.12.2021. године констатује да се код девојчице развија конфликт лојалности, да мајка континуирано врши негативан утицај на њу у погледу односа са оцем, да је отац подобан родитељ да самостално врши родитељско

право с обзиром на његову мотивацију и адекватне родитељске вештине и сензибилитет, потребу детета да проводи време и са другим родитељем, као и с обзиром на удаљеност на релацији ...-...; а уколико суд то не прихвати, да је неопходно проширити модел виђања тако што ће дете са оцем проводити, између осталог, и три дана у време очеве крсне славе, 10 дана током зимског распуста и два пута по 15 дана у летњем периоду.

С друге стране, орган старатељства у ..., узевши у обзир да тужиља ради на ... у ..., да свакодневно путује на релацији ...-... и да је малолетна кћерка парничних странака пошла у школу, предложио је да тужени са ћерком проводи сваки други државни и верски празник, два дана за време његове крсне славе, 7 дана у зимском периоду и 15 током лета, као и да се са дететом чује преко вибера сваког уторка, четвртка и суботе у времену од 19,00 до 20,00 часова (налаз и стручно мишљење од 03.03.2021. и 16.09.2021. године). Исти орган је 05.05.2023. године, након увида у налаз и стручно мишљење органа старатељства ..., предложио да се лични односи малолетне кћерке парничних странака са туженим одвијају на начин као у првостепеној пресуди, с тим што је у погледу очеве крсне славе предложио да дете са оцем проведе два дана и након тога још 7 дана зимског распуста и 15 дана летњег распуста у периоду од 01. до 15. августа.

Иако нижестепени судови налаз и стручно мишљење органа старатељства од 10.05.2023. године називају „синтетизованим“, у спроведеном поступку нису отклоњене супротности у налазима два органа старатељства у погледу начина виђања детета са оцем за време крсне славе и летњег распуста. Штавише, ревизијом се основано указује да су нижестепени судови начин виђања оца са дететом за време крсне славе сузили на један дан, противно до сада одређеном моделу виђања од три дана, који је предложен од стране Центра за социјални рад ..., при чему је и Центар за социјални рад ... предложио да се виђање одвија два дана за крсну славу туженог. Имајући у виду раздаљину између пребивалишта туженог и малолетне кћерке парничних странака од преко 200 км, путовање од ... до ... ради преузимања детета и његово враћање истом трасом истог дана, што би подразумевало пут од око 800 км у једном дану, обесмислило би сврху због које је уопште предвиђено да дете проводи очеву крсну славу код оца у кући са породицом са очеве стране, што не може бити у најбољем интересу детета. Осим тога, не постоји ниједан разлог због кога би се могло сматрати да у конкретној ситуацији, у којој не постоје никакви отпори код малолетне кћерке парничних странака да се виђа са оцем, она не би проводила месец дана летњег распуста који траје дуже од 2 месеца са оцем. С тим у вези, нижестепени судови нису имали довољну чињеничну основу за правилну примену материјалног права. Разлози наведени у нижестепеним пресудама нису довољни да би се одлуке могле прихватити као правилне у том делу, већ се чињенице у погледу правилног утврђења и свеобухватније анализе тога шта је у најбољем интересу малолетне кћерке парничних странака, тј. на који начин би било у њеном најбољем интересу да се одвијају њени односи са родитељем са којим не живи – туженим, морају бити утврђени на адекватнији, стручнији и детаљнији начин. У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду констатације Врховног суда изнете у ревизијској одлуци, на свеобухватнији начин и правилно утврдити чињенично стање и, након правилне оцене изведених доказа донети одлуку у складу са законом.

Имајући у виду изложено, ревизија туженог је усвојена у делу који се односи на одржавање личних односа туженог са дететом за време крсне славе туженог и летњег

распушта и у том делу нижестепене пресуде укинуте као у изреци на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**